

4. Вострокнутов И. Е. Гомогенность и агрессивность визуальной среды в программных средствах учебного назначения. // Педагогическая информатика. М., — 2007. — № 4. — С. 43—50.

5. Гринишкун В. В. Теория и практика применения иерархических структур в информатизации образования и обучения информатике. — М.: МГПУ, 2004. — 418 с.

6. Ocina P. A. Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті: Навч. посібник. — К.: Міленіум, 2005. — 78 с.

Т. П. Демчук, викладач кафедри обліку і аудиту,
Волинський інститут економіки та менеджменту

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ОБЛІКУ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Annotation. The features of currency operations of enterprises are considered. Basic problems which arise up at the use of information technologies in the account of foreign currency transactions are reflecte and described advantages of the use of the system «1С».

Своєчасність надання точної та достовірної економічної інформації є вирішальним фактором успішного розвитку підприємства. Не останнє значення при вирішенні цього завдання належить автоматизації обліку, яка значно розширює його можливості. При всій різноманітності бухгалтерських програм, наявних сьогодні на ринку, користувачу комп'ютерних систем потрібно зробити правильний вибір, виходячи із конкретних потреб, запитів та можливостей програмного забезпечення. При цьому необхідно враховувати існуючі особливості відповідної ділянки обліку.

Валютні операції як об'єкт бухгалтерського обліку характеризуються складністю та підвищеним ступенем ризику. Тому саме дана ділянка потребує ретельного підходу до питання автоматизації та використання інформаційних технологій.

Дослідження вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі використання інформаційних систем та технологій бухгалтерського обліку проводяться вже досить давно і знайшли своє втілення у наукових працях багатьох вчених, зокрема С. В. Івахненкова, К. Е. Калласа, М. Ф. Кропивка, М. І. Козака, В. Похіленка, Е. П. Романової. Проте варто більш детально зупинитися на особливостях використання інформаційних технологій при обліку валютних операцій підприємств.

Щодо суті валютних операцій, то необхідно зазначити, що згідно із законодавством валютні операції це:

— операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України;

— операції, пов'язані з використанням валютних цінностей в міжнародному обігу як засобу платежу, з передаванням заборгованостей та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності;

— операції, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію України та вивезенням, переказуванням і пересиланням за її межі валютних цінностей [1, с. 41].

Проте в обліку зустрічаємо визначення не валютних операцій, а операцій в іноземній валюті: господарська операція, вартість якої визначена в іноземній валюті або яка потребує розрахунків в іноземній валюті [2, с. 17].

Через неузгодженість термінології важко виробити єдині вимоги до інформаційної системи щодо організації обліку. Тому акцентуємо увагу на тих операціях, в основі яких є рух іноземної валюти. Як правило, з такими операціями стикаються підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, в основному експортні, імпорتنі та інвестиційні операції.

Щоб підвищити ефективність роботи зазначених підприємств і оперативність обліку валюти, уникнути помилок, а також мати змогу отримувати необхідну інформацію для контролю та приймати рішення під час регулювання валютних операцій, необхідно налагодити на підприємстві гнучку інформаційну систему із застосуванням сучасних технологій, які здатні реагувати на зміну зовнішніх чинників та забезпечити своєчасне надходження та обробку інформації про валютні операції.

Відображення валютних операцій в обліку має певні особливості, які необхідно враховувати, обираючи програмні продукти та технології для автоматизації:

— принцип мультивалютності, який полягає у відображенні операцій в іноземній валюті за тими ж рахунками, що й операції у гривнях;

— поділ статей балансу, які сформувалися на основі здійснення валютних операцій, на монетарні та немонетарні;

— розрахунок курсових різниць в податковому і у фінансовому обліку;

— відображення валютних операцій за офіційно встановленим курсом НБУ;

— необхідність розрахунку балансової вартості іноземної валюти.

Крім того, облік операцій з іноземною валютою необхідно організувати так, що за кожним кодом валюти та кожним клієнтом забезпечувалося ведення аналітичного обліку.

Всі ці принципи та вимоги дозволяють врахувати програмні продукти 1С, а саме версія 1С: Бухгалтерія 8 для України, яка на сьогоднішній день широко впроваджується на вітчизняних підприємствах.

Використання 1С дає можливість автоматизувати такі види валютних операцій: переоцінка валютних засобів; розрахунок курсових різниць за валютними операціями; купівля іноземної валюти; продаж іноземної валюти; проведення всіх видів розрахунків в іноземній валюті.

При проведенні первинних документів, які свідчать про факт здійснення валютних операцій, в системі автоматично формуються кореспонденції з рахунками 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» та 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті» з відображенням сум як в іноземній валюті, так і в гривнях.

Для правильної організації обліку валютних операцій, необхідно пам'ятати про те, що перерахунок валютних цінностей, коштів, залишків заборгованості тощо, здійснюється з використанням офіційно встановленого валютного курсу НБУ. А оскільки на сьогоднішній день бухгалтери стикнулися з такою ситуацією, за якої курси основних іноземних валют змінюються щоденно, то виникає проблема, пов'язана із необхідністю щоденного моніторингу динаміки курсів і внесення цієї інформації в базу даних. Для розв'язання цієї проблеми в 1С передбачена можливість оновлення інформації про валютні курси без суттєвих втрат часу і коштів. Для цього необхідно мати на підприємстві комп'ютер, підключений до мережі Інтернет. В такому випадку дані довідника «Валюти» обновляються автоматично із сайту finance.ua [3, с. 186].

Отже, використання інформаційних технологій в сфері обліку валютних операцій дозволяє без втрат інтегрувати оперативний, бухгалтерський, статистичний облік у єдину систему. З іншого боку, застосування електронного зв'язку дає змогу підприємству швидше інтегруватися у світове співтовариство і знаходити та використовувати всю необхідну інформацію для забезпечення ефективних управлінських рішень.

Тобто ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управління на підприємстві суттєво підвищується завдяки інформаційним технологіям та засобам та автоматизації різних ділянок облікових робіт.

Література

1. Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.93 р. № 15—93 // Все про бухгалтерський облік. — 2008. — № 23 (1420). — С. 40—45.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 // Все про бухгалтерський облік. — 2009. — № 15 (1532). — С. 17—20
3. 1С: Бухгалтерія 8 для України. Учебная версия. — М.: Фирма «1С», 2006. — 464 с.

В. М. Дуба, канд. екон. наук, доцент,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ ІНВЕСТУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Enterprise financial reporting system now cannot do without automatic accounting, in particular investments in intellectual capital determine effectiveness of organizational enterprise system as a whole.

Функціонування системи звітності підприємств нині стає неможливим без застосування автоматизованого обліку, зокрема, здійснення інвестування інтелектуального капіталу, що визначає ефективність усієї організаційної системи підприємства.

Порівняно з інвестуванням в інші форми капіталу інвестиції в інтелектуальний капітал є найбільш вигідними за аспектами корисності їх як для окремої людини, так суспільства у цілому, віддача від вкладення інвестиційних коштів у які відбувається, однак, не одразу, й можливості окупності витрат і одержання прибутку створюються лише на стадіях матеріалізації капіталу. Інвестиційний період інтелектуального капіталу значно довший, ніж у фізичного, у якого він становить у середньому 1—5 років, а щодо такої форми вкладання, як освіта, інвестиційний період може складати 12—20 років із поширенням на усе трудове життя.

Інтелектуальний капітал підвладний і фізичному й моральному зношуванню, однак процес зношування й знецінювання триває інакше, ніж у матеріально-речових факторів, й визначається ступенем: 1) природного зношування (старіння) людського організму й властивих йому психофізичних функцій й 2) морального зношування (застарівання) знань.